

Dkt. Matthew S. Harmon, Matumizi ya Biblia katika Biblia, Kipindi cha 2, Thamani ya Muktadha na Mitandao ya Maandishi

Imefadhiliwa na BiblicaleLearning.org na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Matthew S. Harmon katika mafundisho yake katika mfululizo wa Matumizi ya Biblia katika Biblia. Huu ni kipindi cha 2, Thamani ya Muktadha na Mitandao ya Maandishi.

Karibu katika kipindi cha pili cha kozi yetu kuhusu Matumizi ya Biblia katika Biblia.

Na katika kipindi hiki, tutazungumzia kuhusu thamani ya muktadha na mitandao ya maandishi. Na kama ukumbusho tu, maudhui haya yanategemea nyanzo zinazopatikana katika Jinsi ya Kujifunza Matumizi ya Biblia ya Biblia. Na hasa, maudhui haya yanatoka katika sura ya nne, ambayo ni sura kuhusu muktadha mlalo na wima.

Na kwa hivyo tunapaswa kufafanua: tunamaanisha nini kwa kutumia muktadha ya mlalo na wima? Muktadha ya mlalo: kwa kutumia hili, tunamaanisha mistari inayozunguka, aya, sura, kitabu, na hata sehemu ya kisheria ya kifungu. Kwa hivyo kile tunachofikiria kwa kawaida, zaidi kwa maana ya muktadha wa fasihi, ni pale ambapo kifungu unachokianguka kinaanguka ndani ya aya zinazozunguka, sura, kitabu, n.k. Aina nyingine ya muktadha ambayo tutazungumzia, na labda kutumia muda zaidi kidogo juu ya hili kuliko lingine, ni muktadha wa wima.

Na muktadha huu umeundwa na madokezo yanayounganisha au kuunganisha maandishi pamoja ndani ya historia ya ukombozi. Na hivyo wazo ni kwamba kama maandishi wa Biblia wanavyodokeza maandiko, kuna mkusanyiko wa maana unaotokea. Ni kama kuanza na mpira mdogo wa theluji juu ya kilima ambao unausukuma chini.

Na inaposhuka chini ya kilima, inachukua theluji zaidi na zaidi na inakua kubwa. Na kwa hivyo tutaona wazi zaidi inamaanisha nini tunapoendelea. Kwa hivyo muktadha mlalo, muktadha wima.

Hapa kuna taswira ya msingi ya jinsi muktadha ya wima na ya mlalo inavyoingiliana. Kwa hivyo tuseme una maandishi, tutayaita maandishi A. Na maandishi A yanarejelea maandishi B, lakini maandishi B tayari yana dokezo la maandishi C. Sasa tutaonyesha mfano halisi wa hili, kwa hivyo ikiwa hii inaonekana kuwa matope kidogo, ungana nami tu. Na kisha kunaweza pia kuwa na kesi kwamba maandishi A hayarejelei tu maandishi B, lakini pia yana maandishi C akilini pia.

Na kisha unaona alama hizi za mlalo hapa, na hizi ni muktadha wa fasihi unaozunguka. Kwa hivyo mistari inayozunguka kila moja ya maandishi haya, aya zinazozunguka, na sura zinazozunguka. Na jambo ambalo nataka kuanza nalo hapa kwa kusisitiza ni kwamba muktadha wima unaweza na mara nyingi huamsha muktadha mlalo.

Na utaelewa ninachomaanisha na hilo tunapoendelea baadaye. Lakini ili kuielezea sasa na kwa ufupi, maandishi A yanapohusiana na maandishi B, si lazima tu yahusishe mstari huo wa karibu unaonukuu au kurejelea. Mara nyingi huwa na muktadha mlalo unaozunguka akilini pia.

Na kwa hivyo tutaona mfano wa hilo baadaye katika hotuba hii. Sasa, kwa maana moja, hii ni toleo rahisi la hili, sivyo? Hili linaweza kuwa gumu sana haraka sana. Kwa hivyo, kwa mfano, ungana nami hapa.

Huenda una maandishi ambayo maandishi Y tayari yanachora kwenye maandishi A, ambayo yanachora kwenye maandishi mengine mawili kabla yake, maandishi B na maandishi C. Na maandishi C yanaweza kuwa yanachora kwenye maandishi Y pamoja na maandishi A. Na kwa hivyo unaweza kuona jinsi muunganisho huu wa maandiko unavyoweza kuwa mgumu kuutatua ili kuona picha kubwa zaidi. Tuanze na mfano wa Agano la Kale. Tutaangalia 1 Wafalme sura ya 11, mstari wa 1 hadi 4. Na kwa hivyo nitakuwa nayo kwenye skrini, lakini nakuhimiza kuendelea na kufungua nakala yako mwenyewe ya maandiko ili uweze kufuatilia.

1 Wafalme 11, mstari wa 1 hadi 4. Wanawake wa Edomu, Wasidoni, na Wahiti. Kutoka kwa mataifa ambayo Bwana alikuwa amewaambia watu wa Israeli, msioe nao. Wala nyinyi msioe nao. Wala wao msioe nao. Kwa maana hakika wataigeuza mioyo yenu ifuate miungu yao. Sulemani alishikamana nao kwa upendo.

Alikuwa na wake 700, ambao walikuwa kifalme, na masuria 300. Nao wake zake walimgeuza moyo wake. Kwa maana Sulemani alipokuwa mzee, wake zake walimgeuza moyo wake afuate miungu mingine. Na moyo wake haukuwa mkamilifu kwa Bwana, Mungu wake, kama moyo wa Daudi baba yake.

Kwa hivyo, unaposoma haya, na unaona ndani yake, kuna marejeleo maalum ya kitu ambacho Bwana alikuwa amewaamuru watu wasiingie katika ndoa na makundi haya tofauti ya watu. Na kwa hivyo tunaweza kuonyesha muktadha mlalo na wima wa 1 Wafalme sura ya 11, mstari wa 1 hadi 4, kwa njia hii.

Tuanze na muktadha mlalo. Kwa hivyo, tunasoma mstari wa 1 hadi wa 4, ambao ni sehemu ya kitengo, kuanzia 10:26 hadi 11:43, unaoelezea anguko la Sulemani. Hiyo ni sehemu ya kitengo kikubwa cha masimulizi, 1 Wafalme 1 hadi 11, ambacho kinamlenga Sulemani na utawala wake na utawala wake.

Na hilo, bila shaka, ni sehemu ya kitengo kikubwa zaidi tunachokijua kama Kitabu cha Wafalme. Ambacho, katika Agano la Kale hapo awali, kingekuwa kitabu kimoja, si vitabu viwili tofauti. Kwa hivyo, fikiria Wafalme wa Kwanza na wa Pili.

Na kisha, hata zaidi ya hayo, tunaweza kufikiria Kitabu cha Wafalme ndani ya muktadha mpana wa masimulizi ya kihistoria ambayo tumepewa katika Yoshua na Waamuzi na Samweli na 1 na 2 Wafalme. Kwa hivyo huo ndio muktadha mlalo wa kinachoendelea katika sura zinazozunguka na kadhalika. Lakini tukiishia hapo tu, tutakosa baadhi ya umuhimu wa kile mwandishi anachosema.

Kwa sababu maelezo haya ya wake za Sulemani yanategemea, angalau ningesema, labda maandiko mengine matatu ya Agano la Kale. Kwa hivyo una Kumbukumbu la Torati sura ya 7, mistari ya 3 hadi 4, ambayo ni marufuku dhidi ya ndoa za watu wa mataifa yanayozunguka. Na hilo, linaweza kufuatiliwa hadi Kutoka 34, ambapo kuna marufuku dhidi ya ndoa na wale ambao hawashiriki imani katika Yahweh.

Lakini mstari wa pili tunaoweza kuchora hapa, ambao 1 Wafalme 11 huenda unautumia, ni Kumbukumbu la Torati 17, ambao unazungumzia wajibu wa wafalme. Na moja ya mambo ambayo andiko hilo linatuambia ni kwamba wafalme hawakupaswa kujikusanyia wake wengi. Na kisha aina ya tatu, Kumbukumbu la Torati 23:3 na labda Kumbukumbu la Torati 23:7 pia, marufuku haswa dhidi ya Waamoni na Wamoabu kuingia katika kusanyiko la Yahweh.

Unafikiri, basi, kwa nini Mungu anawatenga? Sehemu yake inarudi kwenye Hesabu 22 hadi 24, ambapo Wamoabu waliwatendea Waisraeli kwa hila. Kwa hivyo unaweza kuona jinsi muktadha huu wa wima unavyoingana katika kauli hii hapa katika 1 Wafalme 11:1-4. Na ukielewa muktadha huo wa wima, unaanza kuona umuhimu wa kushindwa kwa Sulemani. Kwamba hii si aina tu ya jambo la bahati mbaya, lakini kwamba haya ni mambo ambayo angepaswa kuyajua vizuri zaidi na kwa kweli, kwa kweli, alijua vizuri zaidi kulingana na Maandiko.

Kwa hivyo huo ndio mfano wetu wa kwanza. Tulitaka kuanza na mmoja katika Agano la Kale lenyewe. Sasa utaona kuwa kijivu hiki chepesi zaidi hapa kinaweza kuwa vigumu kukiona, lakini katika Nehemia sura ya 13 mistari ya 23 hadi 27, pia kuna andiko hapo kuhusu kuoa wanawake wa Amoni, Moabu, na pia Ashdodi kama Sulemani.

Kwa hivyo maandishi ya baadaye yanaangazia kile kilichofanywa hapa, na hata katika maandishi hayo ya baadaye, pengine pia yanategemea Kumbukumbu la Torati 23. Kwa hivyo inakusaidia kuona utegemezi wa jinsi maandishi haya yanavyokusanyika na kujenga pamoja katika karibu kama, kama tutakavyoona baadaye, mtandao au muunganisho, mtandao wa maandishi ambao, yanapoingiliana pamoja, hukusanya maana kama muunganisho wa maandishi. Natumai hii haikukatishi tamaa, lakini huo ni mfano rahisi hapa.

Nataka kukuonyesha mfano mwingine sasa kutoka Agano Jipya, na labda utafahamu huu. Kama una nakala ya Maandiko, fungua Marko sura ya 1. Marko sura ya 1, mwanzo kabisa wa simulizi la Injili ya Marko, Marko anaandika haya. Sasa labda umesoma maandishi haya hapo awali, na umefanya uchunguzi kidogo, na unagundua kuwa kuna kitu ambacho mwanzoni unakiangalia na kusema, subiri kidogo, je, Marko alipata kitu kibaya? Kwa sababu anaposema katika mstari wa 2, kama ilivyoandikwa katika nabii Isaya, nukuu anayotoa baadaye haitoki kwa Isaya.

Sasa, katika mstari wa 3, anachosema kinatoka kwa Isaya, lakini anachosema kwanza hapo katika mstari wa 2, mstari unaohusu, Namtuma mjumbe wangu mbele yako atakayekutayarishia njia, hiyo ni kutoka Malaki sura ya 3, mstari wa 1. Kwa hivyo, hebu tuangalie muktadha wima. Tunaweza kuiwakilisha hivi. Tunaanza na Marko sura ya 1, mstari wa 2 na 3, na tunaona kwamba inatokana na Malaki 3:1 na Isaya sura ya 40, mstari wa 3. Hata hivyo, kile ambacho huenda tusikielewe kikamilifu ni kwamba Malaki 3.1 tayari

inatokana na Isaya sura ya 40, na kwamba Isaya sura ya 40 tayari imeingiza ndani yake dokezo la Kutoka 23:21. Kwa hivyo wacha nikuonyeshe hili.

Nina maandishi hapa hapa. Kwa hivyo tena, hebu tuangalie Marko, na nimejaribu kuyaweka rangi ili uweze kuona uhusiano kati ya vifungu hivi. Kwa hivyo Marko aliandika, kama ilivyoandikwa katika nabii Isaya, tazama, namtuma mjumbe wangu mbele yako atakayekutayarishia njia yako.

Unasema, sawa, hiyo ni Malaki 3:1. Naam, tunaenda kwenye Malaki 3:1, tunaona, tazama, namtuma mjumbe wangu, naye ataitengeneza njia mbele yangu. Nawe nenda, subiri kidogo. Kwa kweli, unapoangalia Isaya sura ya 40, inaonekana kama Malaki anajifunza lugha kutoka hapo, kwa sababu Isaya alikuwa amesema, jangwani, itengenezeni njia ya Bwana.

Nyoosheni jangwani, poleni, jangwani, njia kuu kwa ajili ya Mungu wetu. Kwa hivyo hii hapa hoja. Tayari katika Malaki 3, kuna dokezo la Isaya 40, mstari wa 3. Kwa hivyo jambo la kwanza ni kutambua kwamba Marko anapochanganya maandiko haya mawili, hafanyi jambo jipya.

Anafuata tu mwongozo wa Malaki na kusema, Malaki tayari amekusanya maneno yake mwenyewe na Isaya 40 na kumuunganisha mjumbe huyu na kuandaa njia kwa ajili ya Bwana. Lakini hiyo haitoshi, kwa sababu tunachopaswa kutambua ni kwamba hata katika Isaya, amepata lugha kutoka Kutoka 23, mistari ya 20 na 21. Hapa ndipo Yahweh anapowaambia Israeli, tazama, ninamtuma mjumbe mbele yako ili akulinde njiani na kukupeleka mahali nilipokutengenezea.

Msikilizeni kwa makini na msikilize sauti yake. Msimwasi, maana hatawasamehe makosa yenu, kwa maana jina langu limo ndani yake. Sasa hapa kuna jambo unalopaswa kutambua hapa: kwamba katika Kiebrania na Kigiriki, neno linalotumika hapo linaweza kumaanisha mjumbe wa kibinadamu au kiumbe wa malaika.

Na yote inategemea muktadha wa kile kinachokusudiwa hapo. Unapoangalia Kutoka 23, muktadha unaonekana kuashiria kiumbe wa malaika wa aina fulani. Lakini unapoangalia Isaya 40, na tena katika Malaki sura ya 3, unaonekana kuwa mjumbe wa kibinadamu.

Na hicho ndicho Marko anachokizungumzia hapa katika Marko sura ya 1, mistari ya 2 na 3. Kwa hivyo tukirudi kwenye mchoro wetu hapa sasa, tunachoweza kuona ni kwamba Marko sura ya 1 inachora Malaki na Isaya. Na kisha Isaya amekwishachora Kutoka, na kisha anafuata mwongozo wa Malaki katika kuweka maandishi haya mawili pamoja. Lakini kipya kwenye slaidi hii ni kwamba kwa sababu ya maandishi haya kuunganishwa pamoja, ina athari ya kuamsha miunganisho ya ziada katika muktadha mlalo.

Na hebu nieleze ninachomaanisha kwa hili. Utaona hapa kwamba kuna mstari huu hapa, injili, sivyo? Kwamba Marko anaanzisha simulizi lake kwa neno, injili. Na unafikiri, sawa, sawa, anapata wapi neno hilo? Naam, ukiangalia Isaya sura ya 40, mstari wa 9, inasema, Hiyo ni lugha ya injili katika Septuagint.

Hiyo ni sawa; hiyo ndiyo kitenzi, euangelizo, kinachohusiana na nomino euangelion. Na hapa ndipo lugha hii ya injili inapotoka: muktadha mpana wa Isaya. Paza sauti yako kwa nguvu, Ee Yerusalemu, mtangazaji wa habari njema.

Inueni, msiope, iambieni miji ya Yuda, mtazameni Mungu wenu. Na kwa hivyo tukirudi nyuma, haishangazi kwamba katika muktadha wa Marko 1, tunaona lugha ya injili kwa sababu pia ipo katika Isaya 40, mstari wa 9, katika muktadha mlalo hapa. Vipi kuhusu Malaki sura ya 3, mstari wa 1? Je, kuna muktadha wowote mlalo? Naam, kwa kweli ipo, kwa sababu baadaye katika Malaki, ni nani anayetajwa? Eliya.

Tazama Malaki sura ya 4, mstari wa 5. Sasa, kwa haki, katika Marko sura ya 1, mstari wa 6, hatumii neno Eliya waziwazi, lakini anamfafanua Yohana Mbatizaji? Kwa mavazi yake na lishe yake na jinsi anavyoeleza, anaonyesha kama mtu wa Eliya. Na hivyo huo ni mfano wa muktadha mlalo unaoamilishwa na mtandao huu wa maandiko yanayoendana. Hebu tuangalie mengine machache hapa.

Wazo hili la uwepo wa Bwana. Kwa hivyo unakumbuka kwamba hapa katika Marko sura ya 1, tuliona jinsi alivyotangaza, hebu turudi hapa. Tazama, namtuma mjumbe wangu mbele yako, atakayekutayarishia njia yako.

Sauti ya mtu anayelia nyikani, Itengenezeni njia ya Bwana. Kwa hivyo uwepo wa Bwana utatayarishwa na mjumbe huyu. Na tunaona katika Kutoka sura ya 33 kwamba Mungu anaahidi kwa Israeli, uwepo wangu utakwenda pamoja nanyi, nami nitawapumzisha.

Kwa hivyo, hii inatoa picha ya jinsi muktadha wima, muunganisho huu, kuunganishwa huku kwa mafungu haya matatu yanayoingia katika Marko sura ya 1, mistari ya 2 na 3, kunavyoathiri kuamsha miunganisho ya ziada kwenye muktadha mlalo wa vifungu hivi vya Agano la Kale. Na ndiyo maana ni muhimu sana unapojifunza jinsi mwandishi wa Agano Jipya anavyotumia maandishi ya Agano la Kale, au hata jinsi mwandishi wa Agano la Kale anavyotumia maandishi ya Agano la Kale, kurudi nyuma na kusoma mstari au mistari maalum inayotumika. Kwa sababu mara nyingi, utaona sehemu za ziada za muunganisho ndani ya muktadha hiyo zinazofichua kwamba mwandishi wa Biblia wa baadaye hachagui tu kifungu kidogo, akikitoa kwa upasuaji kutoka kwenye kifungu hicho na kisha kukiingiza katika kazi yake mwenyewe.

Kwa kiasi kikubwa, anadhania aina fulani ya muunganisho wa maandishi na muktadha. Huo ni mfano mmoja kutoka Agano Jipya. Ninachotaka pia kuisitiza katika mjadala wetu wa muktadha ni kile tunachoweza kukiita mitandao ya maandishi.

Sasa, hebu Usifadhaike moyoni mwako, kwa sababu kile unachokiona kwenye skrini hii kinaweza kukufanya uhisi kama kinakulemea kabisa. Na sitaki kufafanua yote. Nitajaribu tu kukuelezea unachokiona na jinsi kinavyoweza kusaidia.

Kwa hivyo, kile tulichonacho hapa kwenye skrini ni picha ya mtandao wa agano la Daudi. Na kwa hivyo, tunapofikiria agano la Daudi, kifungu muhimu hapa ni 2 Samweli 7, mistari ya 11 hadi 15. Na kile mchoro huu unajaribu kukuonyesha ni jinsi maandishi hayo yanavyotumika, kutajwa, na kupanuliwa katika maandishi ya baadaye ya Biblia.

Jinsi maandiko mengine ya Biblia ya baadaye, katika Agano Jipya na katika Agano la Kale, yanavyochukua agano hilo la Daudi na kulitafakari. Yanapanua juu yake. Yanaliunganisha na mawazo na mada zingine za Biblia.

Lakini hii pia inakuonyesha kwamba kuna baadhi ya vitangulizi vya agano na Daudi. Kwamba, kwa mfano, katika Mwanzo 49, mstari wa 10, una andiko linaloelekeza mbele na litajumuisha kile tunachokiona katika 2 Samweli 7. Kwa hivyo, hebu tujaribu kuelezea hili kidogo. Hapa kuna 2 Samweli 7, mstari wa 12 hadi 15.

Mungu anamwambia Daudi, Nitamwadhibu kwa fimbo ya wanadamu, kwa mapigo ya wanadamu. Lakini fadhili zangu hazitaondoka kwake, kama nilivyoziondoa kwa Sauli, niliyemwondoa mbele yako. Kwa hivyo hiyo ndiyo ahadi kuu tunayoiona ya ahadi ya Mungu kwa Daudi ya mfalme huyu, kwanza mstari wa wafalme, lakini hatimaye mfalme mmoja mmoja ambaye angetoka katika mstari huu na kutawala ufalme wa milele.

Na mtandao huu wa maandishi unajaribu kukuonyesha jinsi ahadi hiyo, jinsi lugha hiyo inavyoonekana baadaye katika hadithi ya Biblia. Kwa hivyo, kwa mfano, nilitaja Mwanzo 49. Ukiangalia hapo, Mwanzo 49, hii ni baraka ya Mungu kwa watu wake kupitia mzee mkuu, Yakobo.

Na anawabariki wanawe kabla hajakaribia kufa. Na anamwambia Yuda hivi: Fimbo ya enzi haitaondoka kutoka kwa Yuda, wala fimbo ya mtawala kati ya miguu yake, hadi atakapokuja, na utii wa mataifa utakuwa kwake.

Sasa, bila shaka, tunakumbuka kwamba Daudi anatoka katika kabila gani? Anatoka katika kabila la Yuda. Na kwa hivyo ahadi hiyo katika Mwanzo 49 sasa inachukua umbo maalum zaidi hapa katika 2 Samweli 7. Lakini si kama inaishia tu na 2 Samweli 7. Maandiko ya baadaye ya Biblia yanapanua juu yake, yanaiendeleza, na yanaitafakari. Kwa hivyo, kwa mfano, unaona moja ya haya hapa, Zaburi 2, mistari 6-8.

Na utaona kwamba kuna mstari wenye nukta kutoka Mwanzo 49:10 hadi Zaburi 2, mistari 6-8. Ambayo ni njia ya kusema kwamba 2 Samweli 7 na Mwanzo 49 zinaonekana kushawishi kile kilichosemwa hapo katika Zaburi 2. Kwa hivyo Zaburi 2, mistari 6-8. Kwa hivyo hata katika kifungu hiki cha Zaburi 2, unaweza kuona jinsi kuna ushawishi fulani kutoka Mwanzo 49:10, sivyo? Wazo la utii wa watu, sivyo? Nitawafanya mataifa kuwa urithi wako na miisho ya dunia kuwa milki yako.

Lakini lugha hii ya, wewe ni mwanangu. Naam, hiyo ni lugha iliyokopwa moja kwa moja kutoka, kimsingi, 2 Samweli 7. Mahali ambapo Mungu anasema kuhusu mfalme huyu wa siku zijazo, mimi nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu. Kwa hivyo unaweza kuona jinsi Zaburi 2 inavyounganisha Mwanzo 49 na 2 Samweli 7. Na hii inatajwa baadaye katika Zaburi pia.

Zaburi 89, mistari ya 20 na 21 na kisha 26 na 27. Nimegundua Nimemtia mafuta Daudi mtumishi wangu kwa mafuta yangu matakatifu, ili mkono wangu upate kuimarika pamoja naye, na mkono wangu pia utamtia nguvu.

Ataniita, Wewe ndiwe baba yangu, Mungu wangu, na mwamba wa wokovu wangu. Sasa, mstari wa 27. Nami nitamfanya kuwa mzaliwa wa kwanza, aliye juu zaidi ya wafalme wa dunia.

Na ningependekeza kwako kwamba tunapofika kwenye Agano Jipya, na tunaona wakati wa ubatizo wa Yesu kwamba sauti kutoka mbinguni inamwambia Yesu, "Wewe ni mwanangu

mpendwa. Nimefurahi sana nawe . Kwamba tunapaswa kuelewa lugha hiyo ya uana dhidi ya msingi wa mtandao huu wote wa matarajio na matumaini na ahadi zilizokua kuhusiana na ahadi hii iliyotolewa katika 2 Samweli sura ya 7. Sasa nataka tu kusema neno fupi kuhusu mchoro huu maalum hapa.

Kwa sababu tena, unapoangalia hili, linaweza kuonekana kuwa gumu sana. Na sitaki upoteze maelezo yote . Hii imechukuliwa kutoka kwa kitabu cha Gary Schnittjer chenye manufaa, *The Old Testament Use of the Old Testament*.

Ana mfululizo mzima wa mitandao hii ya maandishi. Jambo muhimu ambalo nataka uelewe, hata hivyo, ni mkusanyiko wa maana unaotokea. Na kwamba mwandishi wa baadaye wa Biblia anapochora, kwa mfano, lugha kutoka Zaburi ya 2. Tukisimama tu na kutazama Zaburi ya 2 na kuendelea, sawa, ndivyo mwandishi wa Biblia anavyochora.

Na usitambue kwamba Zaburi ya 2 yenyewe inatokana na 2 Samweli 7. Na pia imeathiriwa na matarajio katika Mwanzo 49. Kwamba tunapata sehemu tu ya picha kamili ya kile waandishi wa Biblia walichoelewa. Na kwa hivyo wazo hapa tena ni kutojitafutia maelezo yote mahususi ya jinsi maandiko haya yanavyohusiana.

Ni zaidi kuhusu kuweza kutumia kitu kama hiki na kusema, sawa, nikikutana na Zaburi ya 89 na nikaona lugha hii. Au hata Zaburi ya 110, ambayo hatukuizungumzia haswa, lakini ambayo imenukuliwa mara kwa mara katika Agano Jipya. Lazima kweli , ili kufahamu kile Zaburi ya 110 inasema, lazima uelewe kwa kuzingatia 2 Samweli 7. Na mtandao huu wote wa ahadi zinazohusiana na ahadi hii iliyotolewa kwa Daudi.

Sawa, hebu turudi nyuma sasa na tuje kwenye mambo ya kuchukua hapa. Hilo ni mengi. Hapa kuna mambo muhimu ya kuchukua.

La kwanza ni kuzingatia tu muktadha wa mlalo na wima. Kwa hivyo unapokutana na kile kinachoonekana kama dokezo la kifungu kilichopita. Rudi nyuma na usome kwa upana zaidi kuhusu kifungu hicho cha asili.

Na nadhani utakachianza kugundua ni kwamba utaona sehemu za ziada za mawasiliano. Kati ya kile tunachokiita maandishi ya wafadhili, maandishi ya asili yanayonukuliwa au kutajwa. Na maandishi ya kipokezi, ambapo maandishi hayo ya asili yanahusika.

Pili, zingatia mkusanyiko wa maana kupitia muktadha wima. Kwa maneno mengine, unapoona mitandao hii, miunganisho hii ya maandishi, maandishi haya yaliyounganishwa kwenye mtandao. Zingatia jinsi yanavyopanuka juu ya asili ya kile ambacho Mungu anaahidi au kusema kwamba atafanya.

Na mwishowe, zingatia mitandao hii ya maandishi. Mahali ambapo unaweza kupata hii kwa urahisi ni, kama nilivyosema katika kitabu cha Gary Schnicker, Matumizi ya Agano la Kale la Agano la Kale. Ana takriban, sikumbuki kama ni kama dazeni au kumi na tano ya mitandao hii tofauti ya maandishi.

Hilo linakusaidia kuona uhusiano wa jinsi maandiko haya yanavyohusiana. Na mtandao unaokua wa uhusiano na maana zinazojikusanya kadri maandiko haya yalivyotafakariwa,

kusomwa. Na kama Roho wa Mungu alivyowaongoza waandishi wa baadaye wa Biblia kuyarejelea hayo .

Lakini kisha fafania asili ya mtu huyu angekuwa nani, angefanya nini. Na asili ya jinsi hilo lingetimizwa hatimaye. Kwa hivyo, picha kubwa ya kuchukua.

Zingatia miktadha hiyo. Mlalo na wima. Na uzingatie mkusanyiko wa maana inayotokana na muktadha wima.

Katika kipindi chetu kijacho, tutaangalia mada ya uainishaji ambayo wakati mwingine huwa na utata . Na jinsi ya kufikiria kwa makini kuhusu jinsi waandishi wa Biblia wanavyotumia hilo.

Huyu ni Dkt. Matthew S. Harmon katika mafundisho yake katika mfululizo wa Matumizi ya Biblia katika Biblia.

Hiki ni kipindi cha 2, Thamani ya Muktadha na Mitandao ya Maandishi.